

VIEŠOJI ĮSTAIGA „IŠTIESK PAGALBOS RANKĄ“

Įm. k. 303504916

PATVIRTINTA
VŠĮ „Ištiesk pagalbos ranką“
Direktorės Loretos Mickūnaitės
2019 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. DSS-7

GAISRINĖ SAUGOS INSTRUKCIJA

Nr. GS-1

Teksto sudedamosios dalys:

- I. BENDRIEJI NUOSTATAI
- II. TERITORIJOS PRIEŽIŪRA
- III. ĮMONĖS PATALPOS IR EVAKUAVIMO KELIAI
- IV. ELEKTROS ĮRENGINIAI
- V. MEDŽIAGŲ SANDĖLIAVIMAS
- VI. PATALPŲ UŽDARYMO TVARKA
- VII. GAISRU GESINIMO ĮRENGINIAI IR PRIEMONĖS
- VIII. DEGIMO PROCESAS
- IX. DARBUOTOJŲ VEIKSMAI KILUS GAISRUI
- X. KAIP TEISINGAI NAUDOTIS GESINTUVU

I. BENDRIEJI NUOSTATAI

1. Už įmonės gaisrinę saugą yra atsakingas vadovas. Įmonėje už gaisrinę saugą paskirtas atsakingas asmuo. Jis privalo:
  - 1.1. užtikrinti gaisrinę saugą reglamentuojančiu teisės aktų reikalavimų vykdymą objekte bei nustatyti gaisrinį režimą tame;
  - 1.2. vykdyti Valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnų teisėtus nurodymus;
  - 1.3. įstatymu nustatytais atvejais leisti Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnams apžiūrėti ir patikrinti gamybines, ūkines, kitas patalpas, statinius bei teritoriją;
  - 1.4. nedelsdamas šalinti nustatytus gaisrinės saugos pažeidimus;
  - 1.5. nutraukti atliekamus darbus, jeigu jie gali sukelti gaisrą ar sprogimą;
  - 1.6. organizuoti darbuotojų instruktavimą, mokymą ir atestavimą gaisrinės saugos klausimais, pagal kompetenciją tvirtinti gaisrinės saugos instrukcijas;
  - 1.7. aprūpinti objektą reikiamomis gaisro gesinimo priemonėmis;
  - 1.8. užtikrinti, kad objekte gaisrų gesinimo priemonės būtų techniškai tvarkingos ir veiktu;
  - 1.9. žinoti pastatų, technologinių procesų, gamybos įrenginių, žaliavų ir produkcijos pavojingumo gaisro ir sprogimo atžvilgiu charakteristikas;
  - 1.10. kontroliuoti evakavimo kelių, teritorijos, patalpų tvarkingumą gaisrinės saugos atžvilgiu;
  - 1.11. teikti valstybinę priešgaisrinę priežiūrą vykdantiems pareigūnams informaciją, reikalingą gaisrų prevencijos priemonėms objekte nustatyti;
  - 1.12. kilus gaisrui objekte, kol atvyks priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos, imtis priemonių ji gesinti, vadovauti gaisro gesinimui, žmonių ir turto evakavimui, o atvykus valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pajėgoms vykdyti gaisro gesinimo vadovo nurodymus;
  - 1.13. prireikus skirti darbuotojus gaisrui objekte gesinti ir materialinėms vertybėms evakuoti;
  - 1.14. leisti naudotis gaisrui gesinti ar gaisro gesinimui organizuoti įmonei priklausančiais arba įmonės teritorijoje esančiomis vandens tiekimo sistemomis, gamtiniais ištekliais (smėliu, žvyru ir kt.), gaisro gesinimo, transporto, ryšio priemonėmis bei kitais gaisro gesinimui ar jo organizavimui būtinais daiktais, neatsižvelgiant į gaisro kilimo vietą;
  - 1.15. nesudaryti savo veiksmais ar neveikimu salygų gaisrui kilti ir išsiplėsti.
2. Kiekvienas įmonės darbuotojas privalo:
  - 2.1. laikytis gaisrinę saugą reglamentuojančiu teisės aktų reikalavimų;
  - 2.2. kilus gaisrui, imtis priemonių gelbėti žmones, apsaugoti materialines vertynes ir gesinti gaisrą, jeigu tai nesukelia rimto pavojaus jų ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai;
  - 2.3. vykdyti Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnų bei gaisro gesinimo vadovo teisėtus nurodymus;
  - 2.4. informuoti Valstybinę priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą apie pastebétą gaisrą, gaisrinės saugos reikalavimų pažeidimus, keliančius gaisro pavojų;
  - 2.5. žinoti kur pastate laikomas pirminės gaisro gesinimo priemonės, mokėti jomis naudotis;
  - 2.6. žinoti ir vykdyti darbo vietas gaisrinės saugos instrukcijų reikalavimus;

- 2.7. darbo metu naudotis tvarkingomis darbo priemonėmis;
- 2.8. baigės darbą sutvarkyti, išvalyti darbo vietą ir išjungti nenaudojamus įrenginius.
3. Be šios instrukcijos, būtina vykdyti galiojančių standartų, statybos techninių reglamentų ir normų, technologinių sąlygų, elektros įrenginių įrengimo ir naudojimo taisyklių, kitų gaisrinę saugą reglamentuojančių norminių aktų reikalavimus.
4. Darbuotojai, pažeidę gaisrinės saugos instrukcijos reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

II. TERITORIJOS PRIEŽIŪRA

5. Teritorija turi būti tvarkinga, nuolat valoma, laiku šienaujama, nupjaunama žolė, gamybos ir šiuksles išgabenamos į specialiai paruoštas vietas.
6. Privažiavimo kelai ir priėjimai prie statinių, gaisrinio inventoriaus, vandens telkinių, turi būti laisvi, tvarkingi ir tamsiu paros metu apšvieti.
7. Apie kelių remontą arba kitas priežastis, trukdančias gaisriniam automobiliams važiuoti, būtina raštu informuoti artimiausią gaisrinę, gelbėjimo tarnybą.
8. Šiuksles, augalinės kilmės atliekas leidžiama deginti tik surinktas į krūvas ne arčiau kaip 30 m nuo statinių. Palikti be priežiūros deginamas šiuksles, atliekas ir besikūrenančius laužus draudžiama. Smilkstančią ugniaivietę būtina užgesinti.
9. Teritorijoje turi būti nustatytos transporto priemonių stovėjimo, medžiagų laikymo vietas, jos turi būti specialiai ženklinamos.
10. Kanalizacijos tinklai turi būti uždari. Į kanalizacijos sistemas ir vandens telkinius draudžiama pilti sprogimo ir gaisro atžvilgiu pavojingus produktus, užterštas gamybines nuotekas.
11. Teritorijoje turi būti išdėstomos pirminės gaisro gesinimo priemonės.

III. ĮMONĖS PATALPOS IR EVAKUAVIMO KELIAI

12. Visos įmonės patalpos turi būti tvarkingos gaisrinės saugos atžvilgiu.
13. Visi evakuaciniai kelai ir išėjimai turi būti laisvi, paruošti žmonėms evakuoti. Visos evakuacinės durys turi lengvai atsidaryti evakuacijos kryptimi. Draudžiama jas užkalti ar užrakinti iš lauko. Iš vidaus durys turi lengvai atsidaryti bet kuriuo paros metu.
14. Rūkyti galima tik tam tikslui skirtose specialiais ženklais pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose, kuriose yra nedegus indas nuorūkoms ir gaisro gesinimo priemonės.
15. Po laiptais draudžiama laikyti degias medžiagas ir preparatus.
16. Patalpose ir ant durų evakuaciniuose išėjimose turi būti evakuacijos kryptį nurodantys ženklai, kurių bent vienas turi būti gerai matomas iš bet kuriuo evakuacijos krypties taško.
17. Pastato gaisrinės saugos įrenginiai turi būti prižiūrimi ir veikiantys.
18. Plauti ir valyti grindis, sienas, įrenginius, drabužius leidžiama tik tam tikslui naudoti skirtomis valymo ir skalbimo priemonėmis.

IV. ELEKTROS ĮRENGINIAI

19. Pastebėjus elektros tinklų ir įrenginių gedimus, sukeliančius kibirkščiavimą, kabelių, laidų, variklių kaitimą, būtina juos nedelsiant išjungti ir pašalinti gedimus.
20. Elektros tinklai ir įrenginiai turi būti įrengiami, eksploatuojami ir remontuojami laikantis teisės aktų reikalavimų. Jie turi būti saugus gaisro ir sprogimo atžvilgiu.
21. Montuoti ir remontuoti elektros įrenginius galima tik kvalifikuotam personalui.
22. Laikiną elektros instaliaciją (prailgintuvus) naudoti draudžiama.
23. Neeksploatuojami elektros įrenginiai turi būti atjungti nuo elektros tinklo.
24. Elektros šviestuvuose turi būti naudojamos ne didesnės galios elektros lempos, negu nurodyta šviestuvų techninėse charakteristikose.
25. Atstumas nuo elektros šviestuvų iki sandėliuojamų degių medžiagų turi būti ne mažesnis kaip 0,5 m.
26. Eksploatuojant elektros įrenginius draudžiama:
  - 26.1. šildyti patalpas nestandartiniais (savo gamybos) elektros prietaisais;
  - 26.2. naudoti netvarkingus elektros kištukinius lizdus, kištukus, jungiklius bei kitus elektros aparatus;
  - 26.3. į kištukinius lizdus jungti elektros prietaisus, kurie viršija leistiną galią;
  - 26.4. vietoje elektros laidų ir kabelių naudoti radio ar telefono ryšio laidus;
  - 26.5. naudoti lygintuvus, virykles, šildymo prietaisus tam tikslui nepritaikytose vietose ir palikti juos įjungtus be priežiūros;
  - 26.6. kabinti šviestuvus ir kitus daiktus ant laidų ir kabelių;
  - 26.7. naudoti nekalibruotus ir savo gamybos apsaugos aparatus;
  - 26.8. tiesiogiai prikalti laidus ir kabelius;
  - 26.9. elektros lempas, šviesos sklaidytuvus, šildytuvus uždengti degiomis medžiagomis;
  - 26.10. naudoti laidus ir kabelius su pažeista arba eksploatacijos metu dielektrinių savybių netekusia izoliacine medžiaga.
27. Laidai ir kabeliai sujungiami presavimo, suvirinimo, litavimo būdu arba specialiomis jungtimis.
28. Priėjimai prie elektros skydinių ir skirstomųjų spintų turi būti tvarkingi ir neužkrauti. Elektros paskirstymo skydinėse ir spintose 1 m atstumu nuo jų draudžiama laikyti bet kokias medžiagas.
29. Elektros šviestuvuose turi būti naudojamos ne didesnės galios elektros lempos, negu nurodyta šviestuvų techninėje charakteristikoje.
30. Visos metalinės ir kitos elektrai laidžios technologinių įrenginių dalys turi būti įžemintos, neatsižvelgiant į tai, ar naudojamos ir kitos apsaugos nuo statinio elektros krūvio priemonės.
31. Būtina laiku matuoti kabelių ir laidų izoliacijos varžą, o matavimo rezultatus – surašyti į tam tikslui skirtą žurnalą arba į atitinkamas formos akta.

V. MEDŽIAGŲ SANDĖLIAVIMAS

32. Prie įėjimo į sandėlius ant išorinės sandėlio durų pusės turi būti iškabinami ženklai nurodantys

laikomų medžiagų ir prekių pavojingumo sprogimo ir gaisro atžvilgiu kategorijas.

33. Medžiagos turi būti laikomos grupėmis pagal joms gesinti naudojamas medžiagas (vanduo, putos, dujos ir t. t.), taip pat pagal jų fizikines ir chemines bei pavojingumo gaisro atžvilgiu savybes.
34. Draudžiama dirbtį esant netvarkingiems įrenginiams, išjungtiems kontroliniams matavimo ir apsaugos prietaisams.
35. Sandelių patalpose draudžiama:
  - 35.1. užkrauti duris ir vartus;
  - 35.2. rūkyti ir naudoti atvirą ugnį sandelių patalpose;
  - 35.3. įrengti kištukinius elektros lizdus ir naudoti virykles, šildytuvus ir kitus elektrinius buitinius prietaisus.
  - 35.4. laikyti elektros ir autokrautuvus bei įkrauti jų akumulatorius. Pakrovimo ir iškrovimo mechanizmai turi būti techniškai tvarkingi. Savaeigiai mechanizmai ne darbo metu turi būti laikomi jiems skirtose patalpose.
36. 243. Sandelių, kurių plotas didesnis kaip 50 m^2 , stelažai turi būti pagaminti iš ne žemesnės kaip B-s1, d0 degumo klasės statybos produktų. Praeigos tarp stelažų, rietuvių ir tarpi nuo jų iki sienų labiausiai išsikišusių konstrukcijų turi buti ne siauresni kaip 0,8 m ir neužkrauti.
37. Sandeliuose, kurių plotas didesnis kaip 200 m^2 , praeigos tarp stelažų, rietuvių plotis turi būti ne siauresnis kaip 1,2 m, o tarp sienų labiausiai išsikišusių konstrukcijų ir stelažų, rietuvių – ne siauresnis kaip 0,8 m.

VI. PATALPU UŽDARYMO TVARKA

38. Už patalpų uždarymą atsakingas darbuotojas pasibaigus darbui arba išeinantis paskutinis darbuotojas privalo patikrinti ar:
  - 38.1. patalpose nesijaučia degesių ir kitų nebūdingų specifinių kvapų;
  - 38.2. išjungti elektros įrenginiai, išskyrus tuos, kurie turi veikti visą parą;
  - 38.3. išjungtas apšvietimas;
  - 38.4. ant šildymo sistemos prietaisų nėra jokių daiktų (skudurų, degiuju medžiagų);
  - 38.5. uždarytos durys ir pan.;
  - 38.6. neužkrauti praėjimai prie gaisro gesinimo priemonių, evakuacinių išėjimų, elektros skydinių;
  - 38.7. patalpose neliko žmonių.
39. Pastebėjus aukščiau išvardintus pažeidimus, darbuotojas privalo imtis priemonių jiems pašalinti. Jei savarankiškai pašalinti trūkumų negali, apie tai privalo pranešti vadovui arba jo įgaliotam asmeniui.

VII. GAISRŲ GESINIMO ĮRENGINIAI IR PRIEMONĖS.

40. Gesintuvus reikia laikyti lengvai prieinamose ir matomose vietose.

41. Gesintuvai:

- 41.1. turi būti laikomi lengvai prieinamose ir matomose vietose, apsaugotose nuo tiesioginių saulės spinduliu poveikio, ne arčiau kaip per 1 m nuo šildymo prietaisų;
- 41.2. kabinami ne aukščiau kaip per 1,5 m nuo grindų iki gesintuvo apačios;
- 41.3. laikomi taip, kad būtų matyti užrašai;
- 41.4. kurių pasibaigęs garantinis laikas, gesinimo medžiagos kiekis ir kokybė turi būti tikrinami tik gamintojo ar jo įgalioto atstovo. Gesintuvus, kurių garantinis laikas pasibaigęs, laikyti objektuose ir naudoti gaisrui gesinti draudžiama. Paprastai ant tvarkingo gesintuvo būna specialus lipdukas su nurodyta kito patikrinimo data (1 pav.);

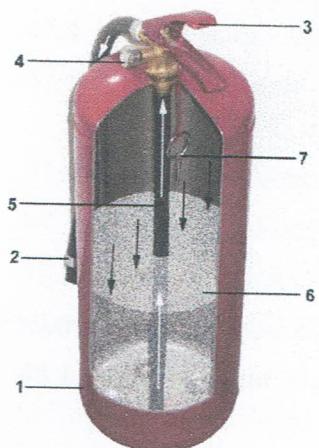
1 pav. Lipdukas, žymintis gesintuvu sekančio patikrinimo datą

- 41.5. pagal gesintuvu dydį ir tipą gesintuvų veikimo laikas gali būti nuo 10 iki 60 sekundžių. Tai palyginti trumpas laikas, todėl naudodamiesi gesintuvais privalote veikti greitai ir ryžtingai. Kiekvienas privalo žinoti iš ko sudarytas gesintuvas, kaip jis veikia ir kaip juo naudotis. Gesintuvai yra nešiojamieji (gesinimo medžiagos kiekis iki 12 kg) ir vežiojamieji (gesinimo medžiagos kiekis iki 100 kg);
  - 41.6. gesinimo medžiaga išstumiamama iš gesintuvo dviem būdais. Korpuso viduje gali būti įmontuoti suslėgtų dujų balionėliai. Paleidimo metu jie atsidaro, o besiplečiančios dujos išstumia gesinimo medžiagą. Kitas būdas išstumti gesinimo medžiagą - pripildyti dujų į gesintuvu korpusą. I tokį padidinto slėgio gesintuvą negali patekti drėgmė, o tai svarbu gesintuvu ilgaamžiškumui ir veikimo efektyvumui;
- 42. Kaip naudotis gesintuvu (3 pav.):**
- 42.1. reikia susipažinti su gesintuvu naudojimo instrukcija, kuri priklijuota ant gesintuvo korpuso. Joje piešinėliais parodyta, kokius gaisrus galima gesinti ir kaip paleisti gesintuvą;
  - 42.2. visų gesintuvų paleidimo būdas yra panašus: reikia nutraukti plombą ir ištraukti apsauginį kaištį, gesintuvu žarnelę su difuzoriumi nukreipti į gaisro židinį ir nuspausti rankenėlę. Instrukcijoje turi būti pažymėta, ar leidžiama gesinti veikiančius elektros įrenginius (iki kokios įtampos).
- 43. Miltelių gesintuvai**
- 43.1. gesintuvai gali būti pripildyti ABC, BC ir D rūšies miltelių. Nuo miltelių rūšies priklauso, kokios klasės gaisrus galima gesinti. Tai populiariausi gesintuvai, pasižymintys universalumu ir efektyvumu. Užpilde nėra vandens, todėl gesintuvą galima

laikyti ir neigiamoje temperatūroje. Milteliai negadina daiktą ir juos nesunku nuvalyti. Miltelių gesintuvais leidžiama gesinti iki 1000 voltų veikiančius elektros įrenginius;

43.2. miltelinio gesintuvo sandara ir veikimo principas pavaizduotas 2 pav.

Ištraukus apsauginį kaištį (7) ir paspaudus rankenélę (3), gesinamoji medžiaga (6), veikiama suslėgtų dujų, sifoniniu vamzdeliu (5) kyla į viršų ir per uždaromąjį vožtuvą patenka į išpurškimo žarnelę (2). Iš žarnelės pro difuzorių gesinamoji medžiaga purškiamā į gaisro židinį.

2 pav. Gesintuvo sandara

**Gesintuvų laikymo vienos
ŽENKLAS**

- 1 - metalinis korpusas,
- 2 - išpurškimo žarnelė,
- 3 - paleidimo rankenėlė,
- 4 - paleidimo rankenėlė,
- 5 - sifoninis vamzdelis
- 6 - gesinamoji medžiaga
- 7 - apsauginis kaištis

Miltelinų gesintuvų veikimo nuotolis ir trukmė:

- **2 kg.** Nuotolis 2---4 m, veikimo laikas 7 – 9 sek.
- **6 kg.** Nuotolis 4---6 m, veikimo laikas 10 – 13 sek.
- **9 kg.** Nuotolis 5---8 m, veikimo laikas 13 – 16 sek.

VIII. DEGIMO PROCESAS

44. Degimas - tai medžiagos egzoterminė reakcija su oksidantu, paprastai lydima liepsnos ir (arba) rusenimo ir (arba) dūmų išsiskyrimo. Kad ji vyktų, būtini šie komponentai: degioji medžiaga, oksidantas (dažniausiai tai yra deguonis, esantis ore) ir uždegimo šaltinis (šiluma). Panaikinus bent vieną iš šių komponentų, degimas nutrūksta.

45. Gesinimo efektą galime pasiekti šiais būdais:

- 45.1. izoliuodami degančią medžiagą nuo deguonies;
- 45.2. aušindami degančią medžiagą;
- 45.3. sumažindami ore esančio deguonies koncentraciją, naudodami nedegišias dujas;
- 45.4. chemiškai aktyviomis medžiagomis stabdydami oksidacijos reakciją.

IX. DARBUOTOJŲ VEIKSMAI KILUS GAISRUI

46. Asmuo, pastebėjęs gaisrą, privalo:

- 46.1. nedelsiant pranešti apie gaisrą ugniagesiams telefonu **01** arba **112**. Skambinant pranešti tikslų adresą, pasakyti kas dega, kur dega ir savo pavardę;
- 46.2. imtis priemonių gelbėti pavojingoje gaisro plitimo zonoje esančius darbuotojus ir organizuoti darbuotojų bei materialinių vertybių evakavimą;
- 46.3. gesinti gaisro židinį turimomis priemonėmis;
- 46.4. iškvesti į gaisravietę vadovą ar kitą vadovaujančią darbuotoją;
- 46.5. atvykus vadovui ir Valstybinei priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai juos informuoti apie situaciją ir suteikti reikalingą informaciją bei toliau vykdyti gaisro gesinimo vadovo

nurodymus.

47. Vadovaujantis darbuotojas, atvykės į gaisro vietą, privalo:

- 47.1. įsitikinti ar iškvesti ugniagesiai;
- 47.2. vadovauti žmonių evakavimui ir gaisro gesinimui iki atvyks ugniagesiai;
- 47.3. skirti asmenį gerai žinančių privažiavimo kelius, kuris pasitiks ugniagesius, suteikis informaciją apie gaisro židinių nurodys pavojingiausias vietas;
- 47.4. esant reikalui, išjungti elektros įrenginius, védinimo sistemas;
- 47.5. informuoti apie sprogstamą, ypač degių, labai degių ir degių skysčių, nuodingų medžiagų kiekį ir jų laikymo vietą;
- 47.6. incidento likvidavimo vadovą (ILV) konsultuoti apie degančio objekto savybes;
- 47.7. pagal ILV nurodymus organizuoti įvairių komunikacijų išjungimą;
- 47.8. organizuoti materialinių vertybių evakavimą iš gaisro zonos.

48. Elektros įrenginių gesinimas:

- 48.1. prieš gesinant elektros įrenginį, būtina išjungti įtampą degančiame ir šalia esančiame įrenginyje. Jeigu to padaryti negalima, leidžiama iki 1000 V veikiančius elektros įrenginius gesinti angliarūgštės ir miltelių gesintuvais. Kad gesintojas nenukentėtų nuo elektros srovės, būtina laikytis saugaus atstumo (1 metras) ir rekomenduojama dėvėti asmenines apsaugos priemones (dielektrines pirštines, avarynę);
- 48.2. veikiančius elektros įrenginius galima gesinti tik ABC miltelių ir angliarūgšties gesintuvais;
- 48.3. jei blogas matomumas, draudžiama gesinti veikiančius elektros įrenginius rankinėmis priemonėmis.

X. KAIM TEISINGAI NAUDOTIS GESINTUVU

BLOGAI

GERAI

Gesintuvus naudoti ne vieną po kito...

...tuo pat metu naudotis keliais

Nepalikti židinio vietos neįsitikinus, kad
nebéra pavojaus

Atidžiai apžiūrėti vietą ir įsitikinti, kad nėra
pavojaus užsidegti pakartotinai

SUDERINTA

VŠĮ „Ištiesk pagalbos ranką“
Direktorės Loretos Mickūnaitės

(parasas)

